

Een uitstapje op de Schelde

Op een blauwe zaterdagavond eind april, surf ik naar een site van de Schelde en merk dat het de volgende dag rond 12 uur laag water is aan het 'schaar van de noord'. Vijf minuten later ligt m'n vaarkledij klaar en de volgende morgen sta ik om 9 uur in de jachthaven van het uitgestorven Doel. Aan de overkant tekent zich een skyline af van kranen, raffinagetorens, containers, tanks en schouwen. De industrie spuwt rookpluimen uit die witte strepen trekken op de lage, zwarte wolken die het havengebied overspannen. Even verder aan de wal liggen zee-reuzen gemeerd waarin ijzeren mastodonten hun grijpers laten zakken en tussen de ingewanden van het schip zoeken en graaien, om dan triomfantelijk hun vangst op de kade te zetten. De kerncentrale braakt warm koelwater in de Schelde en het temperatuurverschil tussen het warme water en de koude lucht zorgt voor een meter dik misttapijt. Deze omgeving, in de ochtendlijke stilte op een koude zondag, heeft iets mysterieus, iets dreigends zelfs.

De steiger van de overzet vormt hier het groene stuurboordbaken van de vaargeul, zodat je direct bij de start wordt meegezogen door de sterke stroming in de richting van de monumentale koeltorens. Het geloosde koelwater zorgt voor een plaatselijke temperatuurverhoging van het Scheldewater waar vissen, en dus ook meeuwen wel bij varen. Tegen beter weten in verwacht ik hier elke keer weer, ten gevolge van radioactieve stralen, gemuteerde palingen met pootjes of vissen met twee koppen tegen te komen. Het is pas als ik deze betonwoestijn gepasseerd ben en de slijkerige toegang naar het haventje van Prosperpolder zichtbaar wordt, dat een zalige rust mij omarmd. De Schelde zorgt hier voor ruimte. Het lijkt of er een klem van mijn borst wordt gehaald, het ademen gaat hier zoveel vlotter.

Een groot RoRoschip baant zich slingerend tussen de zandbanken een weg naar Antwerpen. Achter zich trekt het hoge lange golven mee die even snel verdwijnen als dat ze zijn gekomen. Het verdrinken land ligt links van mij, achter brede vrijgekomen platen, de toegangsgeulen liggen nu hoog en droog. Grote achtergebleven blokken turf liggen als sculpturen op het zand. Vrij aan ieders fantasie om er in te zien, wat je geest op dat moment voor je in petto heeft. De zandplaat rond de radartoren aan de bocht van Bath lijkt ieder jaar weer groter te worden, maar eens die gerond ligt er een open watervlakte voor je waar ik telkens weer kippenveld van krijg. En heel dit gebied hoef ik enkel te delen met een paar zeeschepen die met hun zware diesels rustig maar zelfverzekerd komen aangestampd. Om de 'Zimmermangeul' in te varen is het nu al veel te laat dus vaar ik nog even verder en galant geef ik in de 'overloop van Valkenisse' voorrang aan een groot containerschip voordat ik de brede vaargeul oversteek.

Tussen de 'plaat van Walsoorden' en de 'plaat van Valkenisse' vaar ik richting 'schaar van Waarde'. Dat is het territorium van een familie zeehonden die gewoonlijk, ongeacht het weer, op de zandplaten een siësta houden. Als ik zo'n 5km het 'schaar van Valkenisse' ben ingevaren zie ik hem van ver liggen, een grote oude zeehond. Waarschijnlijk heeft hij mij al veel langer in de smiezen, want gedurig steekt hij zijn kop in de lucht en waggelt dan wat dichterbij het water. 100 m voor zijn strandplaats leg ik aan en probeer hem behoedzaam en onopvallend te besluipen. Hij laat zich in het water schuiven en verdwijnt. Het idiote van mijn poging wordt me plots duidelijk. Onopvallend, op een kale zandbank met een schreeuwlelijk oranje regenjasje? Ik laat een lach over de zandplaat galmen, en even heb ik de indruk dat de zeehond, die weer is bovengekomen, mij mee uitlacht. Ik ga naar de plaats waar hij te water is gegaan en zet me aan de waterlijn klaar met mijn camera.

De zeehond zwemt 10 m voor mij over en weer terwijl hij me constant in het oog houdt. Plots duikt hij 2m voor mijn voeten op, legt zich op zijn zij en begint woest met zijn flipper op het water te slaan. Dat herhaalt hij enkele keren en trekt zich dan wat terug. De boodschap is duidelijk, deze oude waterman wil zijn stekje terug. Ik kras op en wandel naar mijn boot. Tegen de tijd dat ik daar ben aangekomen heeft de zeehond zijn plaatsje op het zand weer ingenomen. Bij goed weer pauzeer ik hier een dik uur, genietend van de stilte en een boek, maar vandaag regent het en is het venijnig koud. Er zit niets anders op dan ijsberend over de zandplaat mijn boterhammen op te eten en terug in te stappen. Gewoonlijk zie je de koeltorens waar je ook bent op de Schelde maar nu zijn ze verscholen in de laaghangende bewolking. Van beide kanten is de stroom vrij van scheepvaart dus kan ik het me veroorloven om de vaargeul schuin over te steken recht naar de radartoren.

De boeien leggen zich op één zij en ze doen me denken aan de sierlijke buigingen van de hovelingen aan het Franse hof in de 18é eeuw. Die vergelijking komt zeker bij me op omdat ik me hier de koning te rijk voel. Ik zuig de rust op die me bedwelmd en me doet wegzinken in mijn eigen gepeins. Je zou er haast filosofisch van worden. Ter hoogte van de containerkade is het gedaan met peinzen en filosoferen. Een fikse hagelbui trommelt een ritmisch lied op mijn dek. Door mijn haastig vertrek s'middags staat het water nog zo laag dat de stenen van de strekdam aan de kerncentrale nog half boven water uit steken en ik moet voorzichtig een doorgang zoeken. Even later draai ik terug het haventje van Doel binnen en zit het tochtje erop. Ik rij huiswaarts met opgeladen batterijen en vraag me af hoe ik mijn Scheldegevoel kan beschrijven aan vrienden kajakkers. Helaas gaat varen me beter af dan schrijven, dus als je een idee wil hebben van wat ik daar te zoeken heb dan trek je er de volgende keer maar eens mee op uit naar zeehondenland.

Willy